

Vse te probleme bomo rešili pod pogojem, da bodo pokazale razumevanje zanje vsaj ljubljanske etnološke ustanove. V nasprotnem primeru bo komisija za dokumentacijo z obema posebno zadolženima bibliotekarkama vred izgubila moč in voljo, etnologi pa bomo ostali brez tekočih strokovno urejenih in vodenih informacij o dogajanju v etnološki stroki pri nas in v tujini. Morda pa to sploh ne bi bilo tako hudo...

Mojca Ravnik

poročila ustanov

O DELU V LETU 1975

UDK 06.05: 39 „1975“

Poročil o delu v letu 1975 nam niso poslali: Zavod za spomeniško varstvo (Maribor), Zavod za spomeniško varstvo (Celje), Železarski muzej (Ravne na Koroškem), Muzej (Kamnik), Tržiški muzej (Tržič), Zavod za spomeniško varstvo (Kranj), Mestni muzej (Ljubljana), Zavod za spomeniško varstvo SRS (Ljubljana), Ljubljanski regionalni zavod za spomeniško varstvo (Ljubljana), Zavod za spomeniško varstvo (Nova Gorica), Tolminski muzej (Tolmin), Pomorski muzej Sergej Mašera (Piran), Zavod za spomeniško varstvo (Piran), Loški muzej (Škofja Loka), Muzej (Idrija), Tehnični muzej Železarne (Jesenice).

PEDAGOŠKO ZNANSTVENA ENOTA ZA ETNOLOGIJO NA FILOZOFSKI FAKULTETI V LJUBLJANI

Težišče pedagoškega dela na PZE je bilo posvečeno pripravam novega učnega načrta za etnologijo. Sestavljen je bil predlog, po katerem bi bilo mogoče študirati etnologijo kot samostojno skupino, poleg dosedanjih dveh možnosti študija pod A in B. Predlog predvideva tudi bistvene vsebinske spremembe v predmetniku z razširitvijo in poglobitvijo posameznih področij etnologije. Žal ostaja uresničitev načrta zaradi premajhnega števila fakultetnih učiteljev, zaradi prostorske utesnenosti in še iz drugih razlogov, za zdaj nemogoča. Kljub temu ostaja zastavljeni učni načrt s samostojno skupino, cilj, ki ga bodo skušali na PZE čimprej doseči.

Težišče znanstvenega dela na PZE je bilo v organizacijskem in vsebinskem delu pri Etnološki topografiji slovenskega etničnega ozemlja. Sodelavci in študenti so samostojno izdelali ali sodelovali pri izdelavi naslednjih osnutkov in vprašalnic: Uvod (teoretična izhodišča), Lovstvo, Ribištvo, Nabiralništvo, Čebelarstvo, Roko-delstvo in obrt, Promet, komunikacijska sredstva in komuniciranje, Prehrana, Proračun, Družinsko sorodstvene zveze, Vzgoja, Prebivalstvo, Krajevna skupnost, Družbeno razlikovanje, Vrednote in moralne norme, Delovne skupnosti, Fantovske in deklishe skupnosti, Družbene organizacije, Prijateljstva, poznanstva in klike, Zdravilstvo, Zgodovinska zavest in geografsko obzorje in tehnično znanje. Začeti sta bili tudi dve topografski raziskavi, ki ju financira RSS: Galjevica — nosilka Mojca Ravnik in Vitanje — nosilca Duša Krnel-Umek in Zmago Šmitek.

V študijskem letu 1974/75 je odšel v pokoj dolgoletni profesor in predstojnik dr. Vilko Novak, ki je vzgojil v svojem dolgoletnem postrtovalnem delu številne etnologe. Na PZE je ostal še kot honorarni predavatelj in mentor mlajšim sodelavcem, za kar so mu vsi iskreno hvaležni.

Novembra meseca se je zaposlil kot stažist Janez Bogataj, ker je bila prenesena na PZE iz Inštituta za slovensko narodopisje SAZU raziskovalna naloga Slovenska etnološka bibliografija.

Vpis na etnologijo se je v študijskem letu 1975/76 v primerjavi s prejšnjimi leti zelo povečal. Od prejšnjih 50 slušateljev je zdaj v vseh letnikih 71 rednih in 10 izrednih študentov. V prvi letnik se je vpisalo 38 (15 pod A), v drugi 14 (6 pod A), v tretji 16 (3 pod A) in v četrti 3 študenti.

Meseca septembra je dosegla stopnjo magistre, prva na PZE za etnologijo, Živka Črnivec, asistentka na fakulteti za sociologijo, politologijo in novinarstvo. Zagovarjala je magistrsko nalogo Kulturna podoba marginalne družbe na obrobju mesta Ljubljane (Študija naselja Tomačevo 55).

Pomembno novost v delu PZE predstavlja ustanovitev sveta PZE, v katerem so vsi delavci na etnologiji, trije študenti — predstavniki svetov letnikov in dva predstavnika uporabnikov: Ljudmila Bras in dr. Tone Cevc.

Počitniška praksa za študente etnologije je bila organizirana v povezavi z etnološkima ustanovama v Ljubljani in drugimi ustanovami, kjer so zaposleni etnologi. Študenti so opravljali prakso v Slovenskem etnografskem muzeju (12), Inštitutu za slovensko narodopisje SAZU (2), Gorenjskem muzeju (3), Pomorskem muzeju (2), Dolenjskem muzeju (1), Zavodu za spomeniško varstvo SRS (7), Ljubljanskem regionalnem zavodu za spomeniško varstvo (2) in Zavodu za spomeniško varstvo Nova Gorica (1).

Poskusi praks v ustanovah ali pod mentorstvom kustosov na terenu, so bili že v prejšnjih letih. Zaradi večje povezave študija s konkretnim strokovnim delom je bila taka oblika prakse še razširjena. Čeprav bo potrebno prakso organizacijsko in vsebinsko še izpopolniti, to ne zmanjšuje njenega pomena. Nedvomno je potrebno in nujno, da se študenti že med študijem seznanijo s kar največ oblikami etnološkega strokovnega dela in se tudi tako pripravijo na svoj poznejši poklic. Zato je še nadalje želeli, da bi se nadaljevale take oblike sodelovanja z ustanovami in izmenjava mnenj z mentorji o praksi pri seminarskih vajah.

Na PZE je predaval arh. dr. Peter Fister o pogledih arhitekta na spomeniškovarstvene probleme etnoloških spomenikov. Etnološkega seminarja na Poljskem se je septembra meseca udeležila Mojca Ravnik (glej Glasnik SED 5, 15/1975). V drugi polovici septembra je bil na študijskem potovanju v Minsku in Moskvi inž. prof. dr. Slavko Kremenšek. Sodelavci PZE so se udeležili jugoslovskega etnološkega posvetovanja v Stubiških toplicah v začetku oktobra (glej Glasnik prav tam). V prvi polovici oktobra je bil gost PZE dr. Sergej A. Tokarev (glej Glasnik prav tam). V istem času je bil gost mag. Andrej Brenč, asistent etnološke katedre v Poznau.

Duša Krnel-Umek

ISN PRI SAZU

Večina sodelavcev Inštituta za slovensko narodopisje pri SAZU se je v I. 1975 največ mudila z izdelavo vprašalnic za Etnološko topografijo slovenskega etničnega ozemlja. V skupno razpravo so bile dane: Letne šege, Šege ob rojstvu, ženitvi in smrti, Delovne šege agrarnega področja, Otroška igra in igra odraslih, Ljudsko gledališče, Izviri znanja, Tehnično znanje, Jezik, Besedna umetnost in Branje.

Dr. M. Matičetov si prizadeva končati terensko delo v Reziji, vendar mu dolina očitno še ni izdala vseh svojih skrivnosti. L. 1975 je bilo po njegovem morda najpomembnejše odkritje samorastniške vokalno-instrumentalne skupine iz Osojan: Trije mladeniči, ki so najprej peli po italijansko, so začeli peti po rezijansko. Besedila in napeve zlagajo sami, iz glave, brez zapisovanja. Za njihovih prvih sedem popevk v rezijanščini je oskrbel transkripcijo v krajevnem glasilu „All' ombra del Canin“, dve je predstavil v izvirniku in knjižnem prepisu v tržaški reviji Dan. — V Reziji je tudi odkril prvo slovensko posvetno varianto pravljice mednarodnega tipa AT 1910, o katerem je predaval na 4. simpoziju balkanske folklore na Ohridu 7. julija 1975. — Njegovo raziskovanje termina živa bresa (debeli četrtek) je potrdilo mnenje F. Erjavca, da je to furlanska beseda in ne nemška izposojenka, kot je mislil Miklošič. — Dr. M. Matičetov je sodeloval tudi pri pripravah za izdajo Baudoin de Courtenayevoga rezijanskega slovarja, ki ga skupaj načrtujeta SAZU in AN SSSR. — Sicer je sekcija za ljudsko slovnstvo v začetni fazi pripravljanih del za izdajo slovenskih povedk.

Preostali čas SEKCIJE ZA LJUDSKE ŠEGE IN IGRE je bil namenjen obdelavi gradiva dveh raziskovalnih nalog, ki jih subvencionira RSS. H. Ložar-Podlogar je začela na podlagi zbranega gradiva pripravljati monografijo SPREMEMBE V VSEBINI IN OBLIKI KMEČKIH ŽENITOVANJSKIH ŠEG NA